

W Polsce rośnie liczba napaści na muzułmanów

Agnieszka Zagner

26 stycznia 2019

POLITYKA

Dziś obchodzimy Dzień Islamu w Kościele. „Brunatna księga”, czyli raport o atakach na muzułmanów, opublikowany przez stowarzyszenie Nigdy Więcej, ukazuje się w chwili, gdy w Polsce tak dużo mówi się o mowie nienawiści.

– Do ataków na muzułmanów dochodzi codziennie. Nie zawsze są to pobicia, są to również napaści słowne. Z roku na rok ich liczba rośnie, a początek tego wzrostu zauważyliśmy w 2015 r. wraz z kryzysem imigracyjnym w Europie i kampanią wyborczą w Polsce, w której wykorzystano strach przed uchodźcami i imigrantami – mówi Anna Tatar ze stowarzyszenia Nigdy Więcej.

„Brunatna księga” to prowadzony od połowy lat 90. monitoring incydentów i przestępstw z nienawiści. Opisuje zabójstwa, pobicia, wyzwiska, akty dyskryminacji, demonstracje uliczne, dewastacje nekropolii i pomników, a także przykłady mowy nienawiści w debacie publicznej. Nie odnotowuje wszystkich tego typu przypadków, a jedynie wybrane, potwierdzone przypadki. – Dokumentujemy ataki o podłożu ksenofobicznym i rasistowskim. Wiemy, że w ostatnich latach wzrosła liczba ataków zarówno na muzułmanów, jak i na Ukraińców w Polsce, osoby o innym kolorze skóry czy posługujące się innym językiem – wyjaśnia Anna Tatar. Jej zdaniem główną przyczyną jest przyzwolenie zarówno ze strony państwa, jak i niedostateczne działania instytucji, a także Kościoła w Polsce. – 70–80 proc. spraw dotyczących przestępstw z nienawiści jest umarzana na poziomie prokuratury – mówi Tatar.

Przykłady z „Brunatnej księgi”

W opracowaniu Nigdy Więcej odnotowano kilkadziesiąt przypadków napaści na muzułmanów w ostatnich dwóch latach, przywołujemy je w skrócie, pełna wersja dostępna jest na stronie internetowej stowarzyszenia.

Ełk. Zamieszki w mieście w 2017 r. po morderstwie jednego z mieszkańców miasta w barze z kebabem, w którym udział brali cudzoziemcy. Przed barem prowadzonym przez Algierczyków, Tunezyjczyka i Marokańczyka zgromadził się tłum ludzi, którzy skandowali ksenofobiczne hasła, między innymi „J...ać ciapatych!”, rzucali kamieniami i petardami. Lokal zdemolowano, doszło też do próby podpalenia mieszkania jednego z zatrzymanych cudzoziemców. W internecie Młodzież Wszechpolska opublikowała pochwalające przemoc komentarze, np. „Tu z islamem się nie pieści. Zamiast kredek mamy pięści”.

Lubin. W noc sylwestrową z 31 grudnia 2016 na 1 stycznia 2017 r. zdemolowano restaurację prowadzoną przez obywatela Indii. Sprawcy namalowali na ścianach obelżywe napisy: „F...ck islam”, „F...ck Allah”, „J...ać kozojeb...ów”, „J...ać brudasów”, a także rasistowski symbol krzyża celtyckiego.

Ozorków. Grupa mężczyzn pobiła Pakistańczyka. Zarzuty dotyczące udziału w pobiciu ze względu na przynależność narodową i wyznaniową, spowodowanie obrażeń ciała oraz znieważenia postawiono trzem mężczyznom. Mężczyzn skazano na wyroki więzienia od 1 roku 8 miesięcy do 1 roku i 2 miesięcy.

Wrocław. Zamaskowany mężczyzna wybił szybę w barze prowadzonym przez Kurda. W innym miejscu „nieznani sprawcy” zaatakowali bar z kebabem prowadzony przez mieszkającego od ośmiu lat w Polsce Egipcjanina. Napastnicy wybili szybę i wrzucili do lokalu butelkę z benzyną, na szczęście ogień ugaszono, nie było ofiar. Kilka dni wcześniej w tym samym barze doszło do rasistowskiego zajścia.

Lublin. W jednym z klubów zaatakowano kilku pochodzących z Turcji studentów. Jeden z poszkodowanych relacjonował: „Kiedy staliśmy przy wyjściu, podszedł do nas jeden z mężczyzn i zaczął mnie obrażać. Chodziło o mój wygląd, głównie o brodę. Na koniec zapytał o moją narodowość. Gdy powiedziałem, że jestem Turkiem, zrobił się jeszcze bardziej agresywny, podniósł głos i zaczął mnie wyzywać”. Studenci postanowili oddalić się sprzed klubu, ale napastnicy podążyli za nimi, wykrzykując, by „wynosili się z Polski”. Na placu Lecha Kaczyńskiego pobili ciężko jednego z Turków. Postępowanie umorzono z powodu niewykrycia sprawców.

Na miejskim placu mężczyzna opluł dziewczynę, która nosiła hidżab. Poszkodowana nastolatka była uczestniczką wyjazdu edukacyjnego dla młodzieży z Niemiec (pochodzącej z rodzin muzułmańskich imigrantów z Palestyny, Libanu i Turcji), poświęconego historii i Zagładzie Żydów. Uczniowie relacjonowali, że próbowali z pomocą tłumaczki zgłosić napaść policjantom, ale zostali przez nich wyśmiani. W związku z niedopełnieniem obowiązków przez policjantów czynności sprawdzające podjęła Prokuratura Rejonowa Lublin-Północ. Na Starym Mieście sprzedawca odmówił młodzieży z Niemiec sprzedaży wody, a przechodząca ulicą kobieta zachowywała się agresywnie wobec jednej z dziewczyn w hidżabie i wykrzykiwała w jej stronę wyzwiska.

Świdwin. W centrum miasta trzech mężczyzn zaatakowało pochodzących z Pakistanu pracowników lokalu gastronomicznego. Obrzucili ich wyzwiskami „Brudasy” i „Terryści”. Ponadto jeden z napastników wtargnął za bar, uderzył jednego z Pakistańczyków i pchnął go na gorący ruszt. Mężczyzna poparzył się, doznał urazu głowy i barku. Dwaj pozostali sprawcy pobili właściciela lokalu oraz drugiego pracownika. Do napaści przyłączył się też klient, który był świadkiem zajścia. Czterem mężczyznom postawiono zarzuty pobicia oraz stosowania przemocy lub groźby bezprawnej z powodu przynależności narodowej, etnicznej, rasowej, wyznaniowej.

Łódź. Czterech mężczyzn napadło na bar z kebabem. Jednego z pracowników, obywatela Bangladeszu, wyzywali: „Ty turbanie” i „Czarnuchu”, a także opluli. Sprawcy rzucali też krzesłami w stronę pozostałych osób z obsługi oraz zdemolowali wnętrze lokalu. Na miejsce zdarzenia wezwano policję. Według właściciela lokalu policjanci próbowali przekonać go, że nie ma sensu ciągnąć sprawy. Ale skończyło się na postawieniu zarzutów dwóm z napastników, zostali skazani: jeden na dwa lata i dwa miesiące więzienia, drugi na dwa lata.

Kalisz. Poseł Jan Mosiński (PiS) na Facebooku o jednym z kaliskich radnych PO (osobie ciemnoskórej) napisał: „Wystarczy popatrzeć na rysy twarzy, karnację itp. Przecież to chory na umyśle, arabski, wielbłądzi łeb”.

Warszawa. Pracownik ochrony zażądał opuszczenia sklepu od uczennicy, która rozmawiała w języku perskim przez telefon. Według mężczyzny miała ona „zakłócać spokój klientów”.

Mężczyzna i towarzysząca mu kobieta pobili Czeczenkę ubraną w tradycyjny muzułmański strój.

Kolejny atak na Ośrodek Kultury Muzułmańskiej. Kamery monitoringu zarejestrowały dwóch zamaskowanych mężczyzn, którzy wybili w budynku kilkanaście szyb, obrzucając go kamieniami i kawałkami betonu.

Szczecin. Wiele ksenofobicznych i agresywnych komentarzy pod adresem prezydenta miasta Piotra Krzystka, który poinformował o udzieleniu krótkotrwałej pomocy rodzinie pochodzącej z Syrii. M.in. „Wystarczy zrzucić parę bomb na »mieszkańca« domu i ostrzelać rodzinę i już będzie się na tym samym poziomie co Syryjczyk pijawka”.

Lubawa. Mieszkaniec miasta zdemolował mieszkanie polsko-tunezyjskiego małżeństwa, wcześniej mężczyzna w jednym z lokali obrzucił Tunezyjczyka rasistowskimi wyzwiskami i uderzył go w twarz. W rozmowie z mediami na pytanie, dlaczego zachowywał się względem mężczyzny agresywnie, Dawid W. odpowiedział: „A »ciapaty« co robi w Lubawie?”.

Katowice. W tramwaju nierozpoznany mężczyzna obrzucił wyzwiskami ciemnoskórego pasażera. Wykrzykiwał do niego: „My nie chcemy w Polsce takich jak ty! Tacy jak ty to terryści, mordują kobiety w Niemczech” oraz „Islam to terroryzm”. W tramwaju znajdowało się kilkanaście osób, zareagowała tylko jedna kobieta. Na zdarzenia nie zareagował motorniczy tramwaju.

Kraków. Małopolska kurator oświaty Barbara Nowak, przemawiając do uczniów liceum im. Króla Jana III Sobieskiego stwierdziła: „Patron waszej szkoły to wspaniały król, który potrafił obronić całą Europę przed islamem. Musicie brać z niego przykład”.

Jak walczyć z mową nienawiści

– Wszyscy powinniśmy zacząć od refleksji, jakim językiem się posługujemy na co dzień – uważa Anna Tatar. Stowarzyszenie proponuje też konkretne rozwiązania dla miast – na razie zwróciło się do władz Warszawy, Białegostoku i Poznania o podjęcie współpracy w walce z mową nienawiści. Jednym z pomysłów jest dołączenie do

powołanej przez UNESCO tzw. Europejskiej Koalicji Miast Przeciwko Rasizmowi (European Coalition of Cities Against Racism), w której uczestniczy wiele miast na świecie.

Innym z pomysłów jest przeszkolenie pracowników miejskiej komunikacji z tego, jak należy zachować się w sytuacji, gdy dochodzi do napaści w pojeździe, którym kierują.

Kolejnym sposobem ma być zaangażowanie klubów wspieranych przez miasto do walki z przejawami stadionowej mowy nienawiści. – To długa i ciężka droga. Nie wszyscy są tym zainteresowani. W październiku 2018 władze piłkarskie i kluby pod naciskiem kiboli wycofały się z akcji symbolicznego pokazania czerwonej kartki rasizmowi przez piłkarzy podczas meczu. Wydarzenie to, organizowane przez UEFA, odbyło się w wielu innych krajach – przypomina Anna Tatar.

Przedstawicielka Nigdy Więcej jest sceptyczna wobec podejmowanych przez polityków prób walki z mową nienawiści, przypominając zlikwidowane przez obecnie rządzącą ekipę zespołów i instytucji zajmujących się tym problemem – m.in. rządową radę ds. rasizmu czy zespół praw człowieka przy MSWiA. – Zamiast tego powołano inny zespół, ale nie są mi znane jego działania w zakresie przeciwdziałania przestępstwom z nienawiści. Z kolei były szef Młodzieży Wszechpolskiej Adam Andruszkiewicz, który doprowadził do wycofania z policji podręcznika o symbolach nienawiści, został wiceministrem cyfryzacji, który ma zwalczać mowę nienawiści w internecie. To kuriozum – komentuje Tatar.

W 2018 r. po interwencji stowarzyszenia z Allegro zostały usunięte koszulki, na których widniały obrażające muzułmanów slogany i symbole, np. napis „Stop islam”, a także rysunek przekreślonego meczetu.

Apel z okazji Dnia Islamu

Publikacja „Brunatnej księgi” zbiega się z obchodzonym Dniem Islamu w Kościele katolickim, w związku z czym stowarzyszenie apeluje o potępienie aktów ksenofobicznej przemocy i o solidarność z tymi, którzy jej doświadczają. Apele o szacunek wobec muzułmanów wielokrotnie kierował również papież Franciszek. Podczas chrześcijańsko-muzułmańskich spotkań w obchodzonym od 2001 r. Dniu Islamu odczytywane są fragmenty Biblii i Koranu, prowadzone są modlitwy i debaty, a uroczystości kończą się agapą, czyli wspólnym posiłkiem. Dzień Islamu w Kościele katolickim w Polsce organizowany jest przez Radę Wspólną Katolików i Muzułmanów oraz Komitet ds. Dialogu z Religiami Niechrześcijańskimi Rady ds. Dialogu Międzyreligijnego z ramienia Konferencji Episkopatu Polski.

„Księga” ukazuje się niespełna dwa tygodnie po zabójstwie prezydenta Gdańska Pawła Adamowicza, które ożywiło dyskusję o mowie nienawiści w Polsce. Nigdy Więcej przypomina, że Adamowicz był obrażany za działania na rzecz uchodźców i tworzenie polityki migracyjnej opartej na szacunku wobec różnorodności. Dwa tygodnie przed jego śmiercią Prokuratura Rejonowa Gdańsk-Śródmieście umorzyła postępowanie w sprawie „aktów zgonu”, które Młodzież Wszechpolska wystawiła Adamowiczowi i prezydentom dziesięciu innych miast za podpisanie deklaracji o współpracy „w celu przyjaznego przyjęcia imigrantów”. 20 stycznia prezydenta Gdańska pożegnali także muzułmanie, którzy modlili się podczas ekumenicznej mszy pogrzebowej.

Stowarzyszenie Nigdy Więcej istnieje od 1996 r., monitoruje incydenty na tle ksenofobicznym. Prowadzi kampanie społeczne, m.in. „Muzyka Przeciwko Rasizmowi oraz „Wykopmy Rasizm ze Stadionów”.

<https://www.polityka.pl/tygodnikpolityka/kraj/1780002,1,w-polsce-rosnie-liczba-napasci-na-muzulmanow.read>